

VIII.	Додаткові матеріали, що використовувались студентом для виконання завдань (перелік словників, вебліографія, паралельні тексти)
IX.	Журнал або щоденник оцінок з усного перекладу
X.	Зразки записів з аналізом завдань
XI.	Гвір-самоаналіз
XII.	Відгуки колег-студентів
XIII.	Опис результатів проведеного дослідження

Джерело: систематизовано автором

Як видно з таблиці, збір та організація матеріалів студентом – це процес підбору свідчень якості застосування знань студента на практиці. Перевагою портфоліо є те, що воно забезпечує широту та повноту оцінювання. Портфоліо документує навчальний процес та зберігає матеріали для того, щоб у разі потреби до них можна було звернутись. Таким чином, оцінювання матеріалів стає більш прозорим та спрощує процедуру оцінювання для викладача. З цієї точки зору, портфоліо є ефективнішим за прості загальноприйняті види оцінювання результатів роботи студентів-перекладачів, оскільки одноразові тестові роботи не дають повної картини прогресу чи регресу студентів у ході навчання. Оскільки портфоліо зорієнтоване на процес, то воно може використовуватись і в ході опанування студентами різних видів галузевого перекладу. Нарешті, портфоліо відіграє велику роль для розвитку рефлексії та самооцінювання студентів і допомагає їм: бути відповідальними за своє навчання, бачити прогалини у навчанні та визначати стратегії навчання, що позитивно впливатимуть на навчання, та цілі для отримання знань у майбутньому, відслідковувати зміни та розвиток знань і навичок протягом часу.

Список використаних джерел:

1. McMillan James H. Classroom Assessment: Principles and Practice for Effective Instruction. USA: Pearson Education, 2013. – 454 с.

Смірнов С.В.

заслужений тренер України,

аспірант педагогічного факультету,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАСТАВНИЦТВО, ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ РЕСУРС У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ

Наукове дослідження орієнтоване на вирішення проблеми пошуку нових педагогічних ресурсів у процесі професійної підготовки майбутніх офіцерів запасу у вищих навчальних закладах України.

Традиційні форми наставництва у системі професійної підготовки (навчальна практика, стажування, курси, семінари, перепідготовка) не

володіють таким соціально-педагогічним потенціалом, яким володіє цільове наставництво, орієнтоване на формування та безперервний розвиток професійних і соціальних компетенцій майбутніх спеціалістів. Попередні результати емпіричного дослідження підтверджують гіпотезу ефективного впливу компетентісно-орієнтованого наставництва на психоемоційну і когнітивно-професійну складові професійної свідомості у процесі підготовки майбутніх офіцерів запасу у вищих навчальних закладах України, що дасть змогу у максимально стислі терміни адаптувати молодих фахівців до професійного середовища.

При теоретичному аналізі майбутньої моделі компетентісно-орієнтованого наставництва відмічається його цільова направленість, спрямована на максимальне засвоєння вихованцем професійних компетенцій разом з проектуванням і побудовою майбутньої індивідуальної професійної діяльності, та засвоєнням уявлень про соціальний інститут професійного середовища з інтеріоризацією моральних цінностей, норм життєдіяльності військовослужбовця-професіонала.

Зміст діяльності інституту компетентісно-орієнтованого наставництва у процесі підготовки майбутніх офіцерів запасу являтиме собою пошук і забезпечення впливу факторів, які не лише сприяють, але й перешкоджають розвитку особистості, її ціннісної орієнтації у світі військових професій.

Визначаючи специфіку проблемних організаційно-педагогічних задач процесу компетентісно-орієнтованого наставництва, розглядається структура, яка групується за часовими ознаками:

1. *Стратегічні*: випливають із загальної мети наставництва -формування компетентісної і загальнокультурної цілісної особистості.

2. *Тактичні*: визначаються поточними завданнями у процесі адаптації майбутніх офіцерів запасу до змісту, умов, організації та методів роботи військового підрозділу.

3. *Оперативні*: постають перед наставником в кожний окремо взятий момент його практичної діяльності.

В.П. Ковалевський і Т.В. Сорочіна-Ісполатова виділяють організаційно-педагогічні види професійного наставництва у практичних умовах:

1. *Інституціональний* (адміністративне, командне, примусове, обмежуюче наставництво).

2. *Мотиваційний* (управлінське, спонукаюче наставництво).

3. *Інформаційний* (ідеологічне, позиційне наставництво) [2; 3].

О.В. Тарасюк, І.В. Осипова оцінюють наставництво, як динамічний процес зі зміною рефлексивних (ситуативних) та випереджувальних впливів наставника щодо навчальної діяльності вихованця в умовах професійного середовища, виділяючи його індивідуальні і колективні форми, а саме:

1. *Уніфіковане* (коли одні й ті ж методи і засоби наставництва застосовуються до групи молодих спеціалістів).

2. *Групове* (подібні методи і засоби наставництва застосовуються у малих групах).

3. *Персоніфіковане* (методи і засоби наставництва залежать від рівня професійних компетенцій та індивідуальних якостей особистості молодого спеціаліста) [4].

В реальних умовах компетентнісно-орієнтованого наставництва у процесі підготовки майбутніх офіцерів запасу у вищих навчальних закладах України повинні поєднуватись форми професійного наставництва одне з одним. Подібні співвідношення форм створюватимуть окрему організаційно-педагогічну проблему, змістивши фокус уваги від «просто вивчаючого навчальний матеріал», до безпосередньо навчаючого в умовах практичного застосування. Таким чином відбуватиметься переформатування концепції від «курсант – наставник» до «компетентнісний спеціаліст – наставник».

Попередній теоретичний аналіз проблеми доводить до висновків про безцінність соціально-педагогічного впливу висококваліфікованих наставників на курсантів військової підготовки вищих навчальних закладів України, які забезпечать злагодженість між теоретичною і практичною підготовкою майбутніх офіцерів запасу. Консолідація кафедр військової підготовки вищих навчальних закладів України із створеними на їх базі інститутами наставництва дасть змогу вирішувати питання забезпечення якісної підготовки майбутніх офіцерів запасу та максимальної оптимізації процесу їх адаптації до професійного середовища. Інститути компетентнісно-орієнтованого наставництва формуватимуться за рахунок впровадження та розбудови інтегрованої системи навчання на базі опорних військових частин.

Ю.Г. Татур запропонував варіант моделі професійної компетентності наставника, що трактується як: «Трудова діяльність високої якості, заснована на високому рівні професіоналізму і професійних компетенцій, які характеризуються наявністю достатнього досвіду в певній галузі та продуктивною соціально-педагогічною участю в передачі ключових компетенцій галузевих цінностей початківцям» [5].

Соціально-педагогічний феномен компетентнісно-орієнтованого наставництва повинен базуватись на особливих специфічних методах моделювання змісту, форм, методів і результатів практичної підготовки майбутніх офіцерів запасу, з формуванням у них професійних компетенцій разом із соціально значущими якостями особистості, що відповідатимуть сучасним вимогам безпеки держави, суспільства, які підтверджуються соціологією розвитку національної військової галузі на сучасному етапі, принципами організації сучасного освітнього середовища з його інноваційною спрямованістю у процесі підготовки майбутніх офіцерів запасу у вищих навчальних закладах України.

Підготовка майбутніх офіцерів запасу на кафедрі військової підготовки істотно відрізняється від освітнього середовища курсантів вищих військових навчальних закладів України. Зазвичай студенти подають документи на кафедру військової після третього курсу, щоб закінчити військове і цивільне навчання одночасно. Відповідно військова підготовка триває два роки і зазвичай їй присвячують один день у навчальному тижні. Студенти-курсанти вивчають загальновійськові і спеціалізовані дисципліни, після закінчення навчання вони на місяць виїжджають на збори у військові частини. В кінці

зборів студенти-курсанти здають екзамени і їм присвоюється військове звання молодшого лейтенанта запасу.

Сучасна позиція кафедри військової підготовки в освітньому середовищі вищих навчальних закладів України представлена таким чином, що військова справа проходить як «надання фізичним особам платних послуг у сфері вищої освіти», інакше кажучи, усіх бажаючих оволодіти додатковою військовою спеціальністю навчають за гроші.

Специфіка навчання сучасної студентської молоді на кафедрі військової підготовки полягає у тому, що більшість курсантів не пов'язує свою майбутню професійну діяльність із військовою професією, отриманою в результаті додаткового навчання. Військова підготовка не є основною для студентів. З цієї причини, відповідні дисципліни сприймаються як другорядні і, як наслідок, молодші офіцери запасу, що випускаються військовими кафедрами при цивільних навчальних закладах безумовно поступаються офіцерам, що готуються у вищих військових навчальних закладах. Деякі необгрунтовано вважають, що загальний освітньо-професійний рівень випускників кафедр військової підготовки набагато нижчий, ніж освітній рівень випускників вищих військових навчальних закладів, що дає можливість останнім швидше адаптуватись у бойовій обстановці. Але все ж таки були випадки, коли випускники кафедр військової підготовки змогли істотно підвищити обороноздатність країни [1].

Список використаних джерел:

1. Альперович К.С. Записи про першу вітчизняну систему зенітного управління ракетної зброї // Військове видання 1995.
2. Ковалевський В.П. Формування учбово-науково-виробничого комплексу // Інтеграція освіти. 2003. № 1.
3. Сорокіна-Ісполатова Т.В. Багатофакторний структурний аналіз педагогічної системи // Альманах гуманітарних досліджень. 2007. № 4.
4. Тарасюк О.В., Осипова І.В. Управління процесом підвищення кваліфікації майстрів професійного навчання // МДІУ. 2006.
5. Татур Ю.Г. Компетентність в структурі моделі якості підготовки спеціалістів // Вища освіта сьогодні. 2004. № 3.